

Oświadczenie Komisji w związku z przedłożeniem Parlamentowi Europejskiemu i Radzie dyrektywy Komisji (UE) 2020/739 dotyczącej profilaktyki oraz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników, którzy w ramach obowiązków służbowych są lub mogą być narażeni na kontakt z SARS-CoV-2

(2020/C 212/03)

1. Komisji zależy na osiągnięciu najlepszego możliwego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników w Unii Europejskiej. Od początku pandemii UE i jej państwa członkowskie wprowadziły bezprecedensowe środki, aby chronić życie ludzkie i źródła utrzymania. UE wsparła wysiłki krajowe, aby zareagować na kryzys zdrowotny i złagodzić skutki załamania gospodarczego. W celu zwalczania wirusa uwolniono wszelkie dostępne w budżecie środki oraz wykorzystano w pełni elastyczność przepisów budżetowych i zasad pomocy państwa. Unia podjęła szereg inicjatyw, aby zapewnić dostępność środków ochrony indywidualnej pozwalających chronić obywateli i pracowników.
2. Komisja podkreśla, że wniosek dotyczący REACT-EU zapewni dodatkowe środki z funduszy strukturalnych na lata 2020–2022 w wysokości 58,3 mld EUR. Wsparcie to będzie przeznaczone dla pracowników (w tym w zakresie ochrony w obliczu SARS-CoV-2), dla MŚP, a także na systemy opieki zdrowotnej oraz transformację ekologiczną i cyfrową; będzie ono dostępne dla wszystkich sektorów.
3. Komisja uważa, że dyrektywa Komisji (UE) 2020/739 ⁽¹⁾ w znaczącym stopniu poprawia dotychczasowy poziom ochrony dzięki włączeniu SARS-CoV-2, wirusa wywołującego COVID-19, do załącznika III do dyrektywy 2000/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾ dotyczącej czynników biologicznych, szczególnie jeśli chodzi o ochronę pracowników pierwszej linii.
4. Komisja przypomina, że jeśli chodzi o bezpieczeństwo i ochronę zdrowia w pracy, dyrektywa ramowa Komisji 89/391/EWG ⁽³⁾ nakłada na wszystkich pracodawców bezwzględny obowiązek przeprowadzania i posiadania pełnej i aktualnej **oceny stopnia zagrożeń** zgodnie z art. 6 i 9. Oznacza to, że wszystkie zagrożenia, w tym narażenie na kontakt z SARS-CoV-2 w miejscu pracy, muszą być uwzględniane i oceniane łącznie, w tym w zakresie ich interakcji z zagrożeniami psychospołecznymi, biologicznymi, chemicznymi i innymi.
5. Komisja podkreśla, że w wyniku oceny ustanowione muszą zostać odpowiednie **środki zapobiegawcze i ochronne**, w tym dotyczące szczególnej sytuacji narażenia na kontakt z SARS-CoV-2, a pracodawca powinien dostarczyć wszelkie niezbędne **informacje** dotyczące wszystkich zagrożeń dla bezpieczeństwa i zdrowia oraz wszystkich środków i działań zapobiegawczych i ochronnych w odniesieniu zarówno do samego przedsiębiorstwa lub zakładu, jak i do każdego rodzaju stanowiska roboczego lub stanowiska pracy.
6. Komisja przypomina również, że szczególne znaczenie ma również odpowiednie **szkolenie** pracowników, którzy mogą być narażeni na kontakt z SARS-CoV-2, a także prawo każdego pracownika do otrzymania takiego szkolenia, w szczególności w formie informacji i instrukcji dotyczących jego stanowiska roboczego lub stanowiska pracy.
7. Komisja zwraca ponadto uwagę na następujące szczególne i rygorystyczne obowiązki w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy określone w dyrektywie 2000/54/WE dotyczącej czynników biologicznych:
 - art. 6, w którym określono **konkretne środki służące zmniejszeniu ryzyka**, w tym zbiorowe i indywidualne środki ochrony, środki higieny, procesy operacyjne służące unikaniu lub minimalizowaniu narażenia, oraz stosowanie odpowiednich znaków ostrzegawczych,
 - art. 8 dotyczący **higieny i ochrony indywidualnej**, który określa m.in. prawo pracowników do wyposażenia ich w odpowiednią odzież ochronną lub inną odpowiednią odzież specjalną,
 - art. 9 dotyczący **informacji i szkoleń**, w którym określono prawo pracowników do otrzymania jasnych informacji dotyczących np. potencjalnego ryzyka dla zdrowia, środków ostrożności, które należy podjąć w celu zapobieżenia narażeniu, wymagań higieny oraz noszenia i stosowania środków ochrony indywidualnej,

⁽¹⁾ Dz.U. L 175 z 4.6.2020, s. 11.

⁽²⁾ Dz.U. L 262 z 17.10.2000, s. 21.

⁽³⁾ Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1.

- art. 10, który nakłada na pracodawcę obowiązek przekazania **pisemnych instrukcji i wywieszenia komunikatów**, w tym dotyczących procedur postępowania w razie poważnej awarii lub wypadku związanego z obchodzeniem się z czynnikiem biologicznym niezależnie od jego klasyfikacji do grupy ryzyka.
8. Komisja podkreśla, że wszystkie wymienione wyżej przepisy **mają zastosowanie do wszystkich pracowników i wszystkich miejsc pracy**. Jedynym wyjątkiem jest art. 10 ust. 1 lit. b). Przepis ten dotyczy instrukcji dla pracowników obchodzących się z czynnikiem biologicznym grupy 4 i jest to wymóg minimalny, tj. nie wyklucza się obowiązywania wobec innych pracowników; przepis ten odnosi się do pracowników, którzy faktycznie obchodzą się z wirusem, a nie do pracowników, którzy są w niezamierzony sposób narażeni na kontakt z wirusem. Komisja zdecydowanie zachęca państwa członkowskie do zagwarantowania, aby wszyscy pracownicy narażeni na kontakt z SARS-CoV-2 otrzymywali pisemne instrukcje, zgodnie z unijnymi wytycznymi w sprawie ochrony pracowników ⁽⁴⁾.
 9. Komisja potwierdza swoje zaangażowanie w zapewnienie rygorystycznego wdrażania tych przepisów przez państwa członkowskie, w tym obowiązku zapewnienia pisemnych instrukcji w miejscu pracy oraz, w stosownych przypadkach, wywieszenia komunikatów, które powinny obejmować przynajmniej procedury postępowania w razie narażenia pracowników na kontakt z przedmiotowym czynnikiem biologicznym. Komisja zwróci się do Komitetu Starszych Inspektorów Pracy o przeprowadzenie działań wspierających wykonywanie przepisów w tej dziedzinie. Komisja, w bliskiej współpracy z trójstronnym Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy, będzie propagować jako dobrą praktykę w tej dziedzinie uwzględnienie na szczeblu stanowisk pracy we wszystkich przypadkach narażenia procedur, które należy stosować, a także zwróci się do EU-OSHA o uwzględnienie tej dobrej praktyki w powiązanim **internetowym narzędziu i wytycznych dotyczących oceny ryzyka**.
 10. Komisja podkreśla, że ponieważ wirus SARS-CoV-2 został sklasyfikowany do grupy ryzyka 3 (podobnie jak SARS-CoV-1 i MERS), oznacza to, że w zakresie materialnym obowiązywać będą szczegółowe i rygorystyczne prawa i obowiązki określone w art. 7, 11, 13, art. 14 ust. 4, art. 15 i 16. Obejmują one prawo i powiązany obowiązek dotyczące **planu awaryjnego, wykazu pracowników narażonych** (w tym rodzaju wykonywanej pracy oraz zapisów przypadków narażenia, awarii oraz wypadków), a także **uprzedniego zgłoszenia** właściwym władzom w przypadku użycia po raz pierwszy, przechowywania przez określony okres **dokumentacji medycznej** oraz **środków hermetyczności** wskazanych w załącznikach V i VI.
 11. Komisja podkreśla ponadto, że **nie ma różnic w ochronie pracowników** w odniesieniu do czynników sklasyfikowanych do grupy ryzyka 3 i 4 z wyjątkiem laboratoriów lub procesów przemysłowych, w których przetwarza się próbki wirusa, np. w celu opracowania lub wyprodukowania szczepionki, albo obiektów izolacyjnych, w których przebywają pacjenci zakażeni lub potencjalnie zakażeni wirusem.
 12. Takie obiekty są objęte przepisami załączników V i VI, które szczegółowo regulują te procesy. Przepisy te obowiązują **bez żadnego marginesu elastyczności w odniesieniu do czynników z grupy 4**. Większość z nich obowiązuje również wobec grupy 3, przy czym najsurowsze procedury są „zalecane”, co oznacza, że co do zasady są one obowiązujące, chyba że wyniki oceny ryzyka wskazują inaczej.
 13. Komisja zauważa, że zgodnie z pkt 6 załącznika III do dyrektywy dotyczącej czynników biologicznych, wykaz sklasyfikowanych czynników biologicznych odzwierciedla stan wiedzy w chwili jego tworzenia i jest **uaktualniany** w przypadku gdy nie odzwierciedla najnowszego stanu wiedzy. Komisja stwierdza, że wiedza naukowa podlega ciągłym zmianom i w związku z tym zobowiązuje się do stałego przeglądu przedmiotowej klasyfikacji w świetle postępu naukowego. Jest to również zgodne z art. 19 dyrektywy dotyczącej czynników biologicznych, a także art. 16 dyrektywy ramowej 89/391/EWG. Komisja zobowiązuje się do **regularnego informowania Parlamentu Europejskiego i Rady** o wynikach takich przeglądów.
 14. Komisja podkreśla, że nowe środki zostały już wprowadzone, a państwa członkowskie muszą transponować je do prawa krajowego najpóźniej w terminie 5 miesięcy. Komisja będzie wspierać państwa członkowskie **w jak najszybszej transpozycji**. Komisja stwierdza w tym kontekście, że kilka państw członkowskich stosuje już klasyfikację do grupy ryzyka 3 zgodnie z przepisami dyrektywy (UE) 2020/739.

(4) COVID-19: POWRÓT DO MIEJSCA ZATRUDNIENIA – dostosowanie środowiska pracy i ochrona pracowników.

15. Komisja uwzględni w **nowych strategicznych ramach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy** potrzebę dalszych działań służących poprawie funkcjonowania istniejących ram regulacyjnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy m.in. w sytuacjach pandemii. Komisja zapewni ściśle zaangażowanie w te wysiłki Parlamentu Europejskiego, Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy oraz Komitetu Starszych Inspektorów Pracy.
 16. Komisja bezzwłocznie oceni potrzebę wprowadzenia zmian do dyrektywy dotyczącej czynników biologicznych w następstwie doświadczeń obecnego bezprecedensowego kryzysu, z myślą o większej gotowości i planach działania w sytuacjach wyjątkowych na wszystkich stanowiskach pracy. Parlament Europejski zostanie poinformowany do końca 2020 r.
-